

NICU DURET
GABRIELA MIRONOV

DREPT

DREPT FINANCIAR ȘI FISCAL

NICU DURET

GABRIELA MIRONOV

DREPT FINANCIAR ȘI FISCAL

Referenți științifici:
Prof.univ.dr. Viorel Daghie
Prof.univ.dr. Ioan Huma

EDITURI RECUNOSCUTE DE CONSILIUL NAȚIONAL AL CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (C.N.C.S.I.S.).

Editată în colaborare cu Editura Universitară DANUBIUS

**NICU
DURET**

**GABRIELA
MIRONOV**

**DREPT
FINANCIAR ȘI FISCAL**

Copyright © 2010, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără
acordul scris al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DURET, NICU

Drept financiar și fiscal / Nicu Duret, Gabriela-
Nicoleta Mironov. - București : Pro Universitaria ; Galați
: Editura Universitară DANUBIUS, 2010

Bibliogr.

ISBN 978-973-129-568-8

ISBN 978-606-533-165-5

I. Mironov, Gabriela-Nicoleta

347.73(498)(075.8)

42.743(498)(075.8)

336.22(498)(094)(075.8)

CUPRINS

Capitolul 1. EVOLUȚIA ISTORICĂ GENERALĂ A FINANTELOR PUBLICE ȘI A DREPTULUI FINANCIAR	17
1.1. Legislația finanțelor publice de la întemeierea Principatelor Române până la Unirea lor	17
1.1.1. Aspecte generale	17
1.1.2. Sursele de venituri ale statului	19
1.1.3. Organele fiscale.....	20
1.1.4. Regulamentul organic	23
1.2. Legislația finanțelor publice de la Unirea Principatelor Române până la Primul Război Mondial	24
1.2.1. Sistemul fiscal	24
1.2.2. Organizarea bugetară	26
1.2.3. Curtea de conturi	28
1.2.4. Regimul vamal	29
1.3. Dreptul financiar între cele două războaie mondiale.....	29
1.3.1. Sistemul fiscal	30
1.3.2. Procedura bugetară.....	34
1.3.3. Aparatul fiscal	36
1.4. Dreptul financiar după al Doilea Război Mondial	38
1.4.1. Organizarea bugetară	39
1.4.2. Evoluția dreptului fiscal	42

1.4.3. Organele administrației de stat financiar-bancare	46
Capitolul II. NOȚIUNI GENERALE DE DREPT FINANCIAR	49
2.1. Rolul economic al statului	49
2.1.1. Aspecte generale	49
2.1.2. Concepții conturate în literatura de specialitate privind finanțele publice	51
2.2. Obiectul și funcțiile finanțelor publice. Relațiile financiare	53
2.2.1. Noțiunea de finanțe	53
2.2.2. Obiectul finanțelor publice.....	55
2.2.3. Relațiile financiare	59
2.2.4. Funcțiile finanțelor publice	62
2.3. Noțiunea și obiectul dreptului financiar	65
2.3.1. Reglementarea juridică privind finanțele publice	65
2.3.2. Categoriile de norme juridice care au ca obiect finanțele publice.....	66
2.3.3. Definiția dreptului financiar.....	67
2.4. Izvoarele dreptului financiar	68
2.4.1. Caracterizare generală.....	68
2.4.2. Constituția	69
2.4.3. Legile	70
2.4.4. Hotărârile consiliilor locale.....	71
2.4.5. Actele normative ale organelor centrale ale autorității executive.....	72
2.5. Raporturile juridice financiare	72

2.5.1. Subiecții raporturilor juridice financiare.....	73
2.5.2. Conținutul raporturilor juridice financiare.....	75
2.5.3. Obiectul raporturilor juridice financiare.....	75
2.5.4. Gruparea raporturilor juridice financiare.....	76
2.6. Rolul și locul dreptului financiar în sistemul de drept. Știința finanțelor și a dreptului financiar.....	76
2.6.1. Rolul dreptului financiar	76
2.6.2. Locul dreptului financiar în sistemul de drept.....	77
2.6.3. Știința finanțelor și dreptul financiar	80
Capitolul III. MONEDA ȘI INSTRUMENTELE MONETARE.....	82
3.1. Evoluția, categoriile și funcțiile monedei	82
3.1.1. Apariția și răspândirea monedei.....	82
3.1.2. Funcțiile monedei.....	85
3.1.3. Categoriile de monedă în circulația monetară.....	88
3.2. Moneda în spațiul Carpato-Danubiano- Pontic. Sistemul bănesc al leului	94
3.2.1. Spațiul Carpato-Danubiano-Pontic	94
3.2.2. Sistemul monetar național.....	96
3.3. Rolul Băncii Naționale a României în înfăptuirea politicii financiare a statului român	97
3.3.1. Înființarea Băncii Naționale	97

3.3.2. Principalele atribuții ale Băncii Naționale a României după 22 decembrie 1989	99
3.3.3. Organizarea aparatului bancar	102
3.4. Euro-Moneda Europeană	102
3.4.1. Scurt istoric	102
3.4.2. Apariția monedei unice europene	104
3.4.3. Organisme monetare internaționale	106
3.4.4. Etapele de realizare a Uniunii Monetare Europene	107
3.5. Inflația. Cauzele inflației și consecințele acesteia asupra politicii financiare a statului	112
3.5.1. Inflația. Noțiuni și clasificare	112
3.5.2. Cauzele inflației	115
3.5.3. Consecințele inflației asupra politicii financiare a statului.....	117
Capitolul IV. SISTEMUL BUGETELOR PUBLICE.....	122
4.1. Bugetul public.....	122
4.1.1. Noțiuni introductive	122
4.1.2. Definirea bugetului de stat	123
4.1.3. Natura juridică a bugetului de stat	125
4.1.4. Funcțiile bugetului de stat	128
4.1.5. Conținutul bugetului de stat	131
4.1.6. Sistemul bugetar.....	132
4.1.7. Noțiunea și caracteristicile procesului bugetar	137
4.1.8. Principiile procesului bugetar	148

4.1.9. Componentele de aprobare a bugetelor publice anuale	149
4.2. Elaborarea și aprobarea bugetului de stat și a bugetelor fondurilor speciale.....	151
4.2.1. Inițiativa bugetară	151
4.2.2. Etapele de elaborare a proiectului de buget	152
4.2.3. Evaluarea veniturilor și cheltuielile bugetare	156
4.2.4. Procedura de aprobare a bugetului de stat	158
4.2.5. Legile bugetare anuale și structura acestora.....	160
4.2.6. Fondurile speciale	162
4.3. Execuția și încheierea execuției bugetului de stat și a bugetelor fondurilor speciale.....	163
4.3.1. Ordonatorii de credite și compartimentele financiar contabile	163
4.3.2. Procedura execuției bugetare	167
4.3.3. Încheierea execuției bugetului de stat	185
4.4. Controlul execuției bugetare	188
4.4.1. Controlul politic	188
4.4.2. Controlul financiar	189
4.4.3. Controlul administrativ-financiar	190
4.5. Elaborarea, aprobarea, executarea și încheierea bugetelor locale	190
4.5.1. Cadrul juridic	190
4.5.2. Elaborarea bugetelor locale.....	193

4.5.3. Aprobarea bugetelor locale	196
4.5.4. Execuția și încheierea bugetelor locale	197
4.5.5. Veniturile și cheltuielile bugetelor locale	202
Capitolul V. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT.....	206
5.1. Considerații introductive.....	206
5.1.1. Asigurările sociale, concept și evoluție.....	206
5.1.2. Asigurările sociale și asistența socială.....	208
5.2. Sistemul public de asigurări sociale.....	209
5.2.1. Asigurări publice și private	209
5.2.1. Procedura bugetară privind bugetul asigurărilor sociale de stat	213
5.2.2. Structura bugetului asigurărilor sociale de stat	219
Capitolul VI. CREDITUL PUBLIC	223
6.1. Sistemul creditelor	223
6.1.1. Conceptul de credit	223
6.1.2. Funcțiile, rolul și condițiile creditelor	225
6.1.3. Clasificarea creditelor	227
6.1.4. Creditul public.....	229
6.2. Datoria publică.....	236
6.2.1. Noțiunea datoriei publice	236
6.2.2. Clasificarea datoriei publice.....	237

Capitolul VII. CONTROLUL FINANCIAR ȘI FRAUDA FISCALĂ	242
7.1. Noțiunea de control financiar.....	242
7.1.1. Funcțiile și rolul controlului financiar	244
7.1.2. Formele controlul financiar.....	245
7.1.3. Auditul financiar și auditul public intern	250
7.1.4. Metodele controlului financiar.....	256
7.1.4. Procedura controlului financiar.....	257
7.2. Organele de control financiar.....	260
7.2.1. Controlul exercitat de Ministerul Finanțelor Publice și de Agenția Națională de Administrare Fiscală	260
7.2.2. Controlul exercitat de Curtea de Conturi	265
7.3. Curtea de Conturi a Uniunii Europene.....	272
7.3.1. Scurt istoric	272
7.3.2. Organizarea activității Curții Europene de Conturi	277
7.3.3. Membrii Curții Europene de Conturi	280
7.3.4. Activitatea de control a Curții Europene de Conturi	281
7.4. Evaziunea fiscală și fraudă fiscală	286
7.4.1. Concepte.....	286
7.4.2. Cauzele fenomenului evazionist	287
7.4.3. Infrațiunile de evaziune fiscală	289

Capitolul VIII. TEORIA GENERALĂ A IMPOZITELOR ȘI TAXELOR	292
8.1. Considerații introductive	292
8.2. Sistemul fiscal și politica fiscală	297
8.2.1. Sistemul fiscal	297
8.3. Principiile impunerii și principiile taxelor	304
8.3.1. Principiile impunerii	304
8.3.2. Principiile taxelor	306
8.4. Natura juridică obligațională a impozitelor și taxelor	307
8.5. Categoriile de impozite și de contribuabili	307
8.5.1. Clasificarea impozitelor și taxelor	307
8.5.2. Categoriile de contribuabili și impozitele datorate de aceștia	311
8.6. Sisteme fiscale europene	314
8.7. Definiții fiscale	315
8.8. Perceperea impozitelor	319
Capitolul IX. PRINCIPALELE IMPOZITE ȘI TAXE	324
9.1. Impozitele și taxele reglementate de Codul fiscal	324
9.1.1. Impozitul pe profit	324
9.1.2. Impozitarea dividendelor	329
9.1.3. Impunerea veniturilor realizate de către persoane fizice	330
9.1.4. Taxa pe valoarea adăugată	336
9.1.5. Accizele	339
9.2. Impozitele și taxele locale	341

9.3. Taxele vamale	357
9.4. Taxele de timbru	360
9.5. Taxele parafiscale	365
9.6. Taxele de mediu	366
Capitolul X. PROCEDURA FISCALĂ	369
10.1. Aspecte generale procedural-fiscale	369
10.1.1. Organizarea generală fiscală	369
10.2. Raportul de drept procedural fiscal	371
10.3. Competența organelor fiscale	376
10.4. Actul administrativ fiscal	378
10.5. Administrarea și aprecierea probelor în dreptul procedural fiscal	383
Capitolul XI. ÎNREGISTRAREA FISCALĂ ȘI PROCEDURA STABILIRII IMPOZITELOR ȘI TAXELOR	386
11.1. Obligația de înregistrare fiscală	386
11.2. Atribuirea codului de identificare fiscală	387
11.3. Procedura declarării impozitelor și taxelor	388
11.4. Procedura stabilirii impozitelor și taxelor	390
11.5. Inspekția fiscală	392
Capitolul XII. COLECTAREA CREANȚELOR FISCALE	398
12.1. Noțiuni introductive	398
12.2. Înlesniri de plată. Constituirea de garanții	399
12.3. Stingerea creanțelor bugetare care conduc la realizarea acestora pe cale amiabilă	401
12.4. Modalități de stingere a creanțelor fiscale care nu conduc la realizarea acestora	404

12.5. Modalități de stingere a creanțelor fiscale care conduc la realizarea acestora prin mijloace de constrângere	409
12.6. Procedura soluționării contestațiilor formulate împotriva actelor administrative fiscale	423
<i>Bibliografie</i>	429